

Ta veseli dan ali Facebook na borzi

Jernej Ogrin

Ljubljana – Dočakali smo dan, ki je že več kot pol leta buril domišljijo borznih vlagateljev. Upravljalca največjega svetovnega družbenega omrežja Facebook (FB) danes namreč s kotacijo na newyorški borzi Nasdaq začenja eno najbolj pričakovanih prvih javnih ponudb delnic (IPO) zadnjega časa.

Določen razpon med 34 in 38 dolarji za delnico pomeni, da bi lahko FB zbral med 14 in 16 milijard dolarjev, celotno družbo pa to vrednoti na kar 93 do 104 milijarde dolarjev. S tem bo to največji tehnološki IPO doslej in eden največjih v ZDA nasploh. Astronomske vsote so deloma posledica hitre rasti družbe, deloma pa velikega zanimanja za tehnološke IPO v zadnjem času, saj so zgolj lani kotacije na borzi začele tudi delnice Groupona, LinkedIna, Pandore in Zynge.

Kako vzdržen je dejansko poslovni model?

Kljub euforiji pa je treba ostati previden. Stomilijardno vrednotenje je namreč razmeroma visoko za družbo, ki je leta 2011 ustvarila 3,71 milijarde dolarjev prihodkov in milijardo dobička. Poleg tega so se zvišali tudi stroški in posledično je FB že razočaral pri rezultatih. Še bolj pomemben pa bo prihodnji razvoj poslovnega modela.

Čeprav je FB najbolj priljubljeno družbeno omrežje v večini držav po svetu, je pri tem treba upoštevati, da vse več uporabnikov do FB dostopa prek mobilnih telefonov, kjer so oglasni prihodki nižji. Nekatere raziskave so pokazale tudi, da več kot polovica uporabnikov nikoli ne klikne na oglasne vsebine, še četrtnina pa jih to počne zelo redko. Poznavalci FB tako v naslednjih letih napovedujejo močno upočasnitev rasti oglaševalskih prihodkov, saj naj bi se rast z letošnje več kot 60-odstotne do leta 2014 znižala na le 14 odstotkov. Posledično so se pri FB odločili zmanjšati odvisnost zgo-

lj od oglasov, saj naj bi se delež prihodkov s tega naslova z 90 odstotkov leta 2010 lani znižal že na 83 odstotkov. Nadomestiti jih skušajo zlasti s tako imenovanimi virtualnimi plačili, ki jih neodvisni razvijalci spletnih iger zaračunavajo uporabnikom, FB pa od tega vzame provizijo. Tovrstni prihodki so lani zrasli že za petkrat, na 557 milijonov dolarjev.

Hiter zaslužek ali donosna dolgoročna naložba?

Strinja se tudi analitik pri upravljalci družbi Alta Invest **Sašo Stanovnik**, ki FB vidi kot tipično delnico rasti, kjer je potencial za prihodnjo rast prihodkov, dobička in cene delnice precejšen. Ker gre obenem za zelo odmevno ime, marsikateri vlagatelj za delnice ne bo dobil ob prvi prodaji, temveč jo bo moral kupiti na borzi, bo povpraševanje po FB veliko, meni Stanovnik.

Zanimanja in vprašanj o FB je sicer tudi med slovenskimi vlagatelji precej, vendar bodo morali za konkretno investicijo počakati na borzno kotacijo. Stanovnik skladno z naštetim pričakuje, da se bo kotacija odprla krepko čez določen zgornji razpon, kasnejši razvoj dogodkov pa je odvisen zlasti od cene v prvih minutah trgovanja. Podobno menijo so tudi številni svetovni analitiki, ki delnice že prvi dan vidijo prek 44 dolarjev in nato dolgoročno še višje. A Stanovnik opozarja, da na drugi strani obstaja resno tveganje neuresničevanja zastavljenih ciljev rasti, kar bi vodilo v razočaranje vlagateljev in padec cene na borzi, čemur smo bili v preteklosti že mnogokrat priče.

Morgan Stanley si oblizuje prste

Facebookov IPO pomeni uspeh tudi za investicijsko banko Morgan Stanley, ki jo je družba izbrala za vodenje postopka. Banka si je že lani na račun uspešnih kotacij podjetij, kot sta Groupon in Zynga, odrezala največji delež pogače na trgu tehnoloških IPO, Facebook pa bo tej newyorški banki bržkone pomagal do prvega mesta pri izvedbah IPO med ameriški bančnimi velikani že tretje leto zapored. Analitiki sicer ocenjujejo, da so si investicijske banke na račun enega največjih IPO doslej med seboj razdelile kar okoli 500 milijonov dolarjev provizij.

»Ključen bo torej uspeh monetizacije priljubljenosti tega socialnega omrežja, kar pa je zahtevna naloga,« opozarja Stanovnik.

Ta tako FB na dolgi rok priporoča le tistim vlagateljem, ki so potrpežljivi in nadpovprečno naklonjeni tveganju. Omeniti velja še, da je v najnovejši anketi kar polovica vprašanih Američanov dejala, da je FB le »trenutna uspešnica«, 43 odstotkov pa jih meni, da kakšnega dolgoročnega uspeha ne bo zaželel.

jernej.ogrin@guest.dnevnik.si

Mali delničarji preko domačih posrednikov do delnic FB

Slovenski borzniki pojasnjujejo, da bodo zlasti bolj izkušeni oziroma bolj aktivni slovenski mali vlagatelji delnice Facebooka kupovali prek elektronskih trgovalnih platform, saj si bodo na ta način prihranili del transakcijskih stroškov, medtem ko nameravajo številni preostali mali vlagatelji delnice kupovati prek domačih borzoposredniških družb. Te pri trgovanju na borzah v ZDA večinoma uporabljajo tuje posrednike, zaradi česar je nakup za slovenske vlagatelje tudi nekoliko dražji. Poleg provizij domačih borzoposredniških družb morajo namreč pokriti tudi provizijo tujega posrednika ter stroške poravnave in skrbniške banke, ki običajno znašajo nekaj deset evrov.

Stran / Page: 23

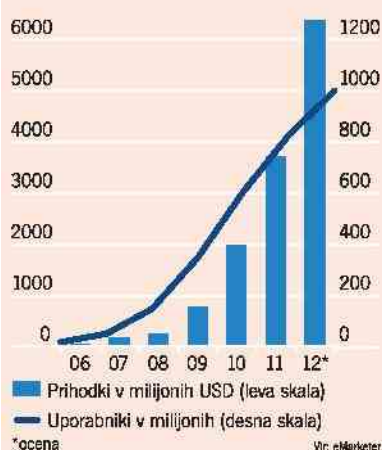
Doseg / Reach: 118000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 486 cm2

2 / 2

Rast Facebookovih prihodkov in št. uporabnikov

Nekaj osnovnih podatkov o Facebooku (za obdobje januar - marec 2012)

Št. uporabnikov	901 milijonov
Št. dnevni uporabnikov	526 milijonov
Št. mobilni uporabnikov	488 milijonov
Št. prijateljstev	125 milijard
Št. dnevno naloženih slik	300 milijonov
Št. dnevni aktivnosti	4 milijarde
Prihodki	1060 milijonov USD
Odhodki	677 milijonov USD
Čisti dobiček	205 milijonov USD
Število zaposlenih	3539

Vir: GraphicNews

Vrednosti tehnoloških velikanov od IPO do danes

Datum IPO	Družba	Vrednost ob IPO (v milijonih USD)	Vrednost danes (v milijonih USD)
December 1980	Apple	1.700	501.492
Marec 1992	AOL	62	2.481
Avgust 1995	Netscape	2.200	/ *
April 1996	Yahoo	848	18.499
Maj 1997	Amazon	438	100.341
September 1998	eBay	1.900	51.365
Marec 2000	Infineon	22.690	8.846
Avgust 2004	Google	27.200	206.011
Maj 2011	LinkedIn	9.000	11.229
November 2011	Groupon	16.500	7.976
December 2011	Zynga	6.600	6.004
Maj 2012	Facebook	93.000 – 104.000	?

* Netscape je prevzel AOL

Vir: Reuters